

Utdanningsdirektoratet

Att: post@udir.no

Dato: 03.05.2024

Diabetesforbundets høringssvar til endringer i fraværsregler i videregående

Diabetesforbundet viser til høring om endringer i fraværsregler med høringsfrist 8. april 2024. Vi har fått nye opplysninger i saken og vil trekke høringssvaret vi leverte innen fristen. Dette er et nytt høringssvar der vi argumenter mot den forslåtte endringen i fraværsregler der alt fravær skal regnes likt, med en grense på 15 prosent.

Diabetesforbundet har forståelse for at unødvendige oppgaver må vekk fra en presset helsetjeneste, og at en fraværsgrense kan være hensiktsmessig for å sikre tilstedeværelse på skolen. Det er likevel uheldig at myndighetene legger opp til en fraværsordning som vil kunne skyve ungdom med kronisk sykdom ut av skolegangen. Et slikt utfall er kontraproduktivt sett i lys av politikernes målsettinger om at flere ungdommer skal fullføre videregående.

Det er ikke hensiktsmessig å likestille fravær som skyldes skulk med fravær som skyldes alvorlig kronisk sykdom, som diabetes. Å leve med diabetes type 1 er krevende, og ungdomsårene er for mange ekstra vanskelige. For unge med diabetes innebærer sykdommen dager med redusert allmenntilstand, men også jevnlig kontroll og oppfølging i helsetjenestene.

Elevene har ikke selv kontroll over når de får time til helseoppfølging, og har sjeldent mulighet til å flytte på legetimer. Det skyldes blant annet svært begrenset kapasitet, og lange ventetider, på diabetespoliklinikkene. Mange unge med diabetes har også lang reisevei til sitt behandlingssted. De kan derfor fort overstige fraværsgrensen i små fag på grunn av helseoppfølgingen.

Rektors vurdering vil slå uheldig ut

I høringsbrevet fra Utdanningsdirektoratet står det at rektor kan benytte skjønn og vurdere årsak til fravær når fraværsgrensen er nådd. Diabetesforbundet erfarer at ansatte i skolen har lite kunnskap om diabetes, og at det er en barriere i skoleløpet til mange barn og unge med diabetes. Det er derfor uetisk om en rektor, uten medisinsk kompetanse, skal foreta en skjønnsmessig vurdering av fraværet til elever med kronisk sykdom.

Vi frykter at det vil gi tilfeldige utslag, basert på trynefaktor, elevens evne til å kommunisere hva sykdommen innebærer for den enkelte og rektors kunnskap om diabetes. Selv om rektorene skulle få retningslinjer for håndtering av fravær ved funksjonsnedsettelse vil det fremdeles være åpent for skjønn. Blant personer med diabetes type 1 er det også store individuelle variasjoner i hvor krevende diabetessykdommen er, og hvor mye sykdommen krever av den enkelte.

Diabetesforbundet kan heller ikke se at en ordning med «rektors vurdering» vil bidra til å lette på arbeidspresset på ansatte i skolen. Det vil heller skape mer byråkrati og tidsbruk som rektor bør benytte til langt mer relevante oppgaver.

Generelt mener Diabetesforbundet at det ikke er rimelig at skoleelever skal ha svakere rettigheter enn voksne i arbeidslivet. Eksempelvis har ansatte i bedrifter med «inkluderende arbeidsliv» egne ordninger for fravær som skyldes kronisk sykdom. Diabetesforbundet mener at Utdanningsdirektoratet heller bør se til disse ordningene.

Unge med kronisk sykdom har flere behov

Elever med kronisk sykdom, som diabetes, kan få forkjølelser og andre forbigående virussykdommer og skader som krever fravær. Samfunnet trenger dessuten at unge med funksjonsnedsettelse engasjerer seg i demokratiet, frivilligheten og idretten. Dersom alt deres fravær må brukes til oppfølging av den kroniske sykdommen kan vi miste disse unge i idrett, politikk og organisasjonsarbeid. Det er et tap for samfunnet, men også for den enkelte som da mister verdifull erfaring, påvirkningsmuligheter og fremtidige karrieremuligheter.

Ekstra fraværsdager til personer med kronisk sykdom

Diabetesforbundet mener at Utdanningsdirektoratet, i samarbeid med Helsedirektoratet, bør utrede en modell for ekstra fraværsdager, som kommer i tillegg til grensen på 15 prosent, for elever med kronisk sykdom. Personer med diabetes skal eksempelvis ha minst en årskontroll på en diabetespoliklinikk. Diabetesforbundet mener at legene under årskontrollen kan skrive en legeerklæring med estimerte dager fravær som må regnes til oppfølging i helsetjenestene som følge av den kroniske sykdommen. Her bør også reisetid og fraværsdager som kan skyldes nedsatt allmenntilstand som følge av sykdommen, legges til.

Da tilstedeværelse er viktig mener vi også at ansatte i helsetjenestene bør være mer fleksible med legetimer til elever med funksjonsnedsettelse, slik elevene har mulighet til å være til stede i alle fag.

Til slutt viser Diabetesforbundet til at den helserettslige myndighetsalderen er 16 år. Diabetesforbundet mener derfor at elevene selv bør kunne vurdere fravær som skyldes kronisk sykdom og gi beskjed til skolen når fraværet skyldes dette.

Ved spørsmål, ta kontakt med fagpolitisk ansvarlig, Malin Lenita Vik:
malin.lenita.vik@diabetes.no

Med vennlig hilsen

Britt Inger Skaanes

Generalsekretær

i Diabetesforbundet

Malin Iversen Blix

Leder i Ungdiabetes